

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผู้วิจัยได้เสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อความเข้าใจ ถูกต้องตรงกันในการจัดกระทำและแปลความหมายของข้อมูล จึงได้กำหนดตามลำดับดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

F แทน ค่าสถิติ F – test

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)

MS แทน MS ของคะแนน (Mean Square)

df แทน ชั้นของความอิสระ (Degree of Freedom)

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวมและรายด้าน
3. ผลการเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ที่มีขนาดต่างกัน
4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงาน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 327 ชุด ได้คืน 327 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามทำเลที่ตั้ง และขนาดของโรงเรียน

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ทำเลที่ตั้ง		
พื้นที่ราบ	187	57.19
พื้นที่ติดแม่น้ำสงคราม	140	42.81
รวม	327	100
ขนาดโรงเรียน		
เล็ก	115	35.17
กลาง	119	36.39
ใหญ่	93	28.44
รวม	327	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในทำเลที่ตั้ง เป็นพื้นที่ราบ คิดเป็นร้อยละ 57.19 ส่วนพื้นที่ติดแม่น้ำสงคราม คิดเป็นร้อยละ 42.81 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 35.17 รองลงมาโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 28.44 และโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 26.39 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ทัศนคติเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

2.1 ผลการวิเคราะห์จำแนกตามทำเลที่ตั้ง โดยรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 5-9

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาอำเภอตามทำเลที่ตั้ง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ นคร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

ที่	กลุ่มของภูมิปัญญาท้องถิ่น	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ		พื้นที่ติดแม่น้ำ						
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ด้านคติ ความเชื่อ	3.49	0.81	ปานกลาง	3.55	0.56	มาก	3.52	0.71	มาก
2.	ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี	3.48	0.68	ปานกลาง	3.60	0.59	มาก	3.53	0.65	มาก
3.	ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น	3.76	0.48	มาก	3.55	0.42	มาก	3.67	0.47	มาก
4.	ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น	3.83	0.54	มาก	3.53	0.40	มาก	3.70	0.51	มาก
โดยรวม		3.64	0.45	มาก	3.56	0.34	มาก	3.60	0.41	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของครูสายผู้สอนที่มีต่อสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ตามทำเลที่ตั้งโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.67$) และด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อพิจารณาตามทำเลที่ตั้ง พบว่า

1. พื้นที่ราบ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.83$) ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.76$) และด้านคติ ความคิด ความเชื่อ ($\bar{X} = 3.49$)
2. พื้นที่ติดแม่น้ำ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ($\bar{X} = 3.60$) ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ และด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.55$) และด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.53$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาจำแนกตามทำเลที่ตั้ง
 ตั้งถัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกลนคร เขต 3 ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.86	0.87	มาก	3.51	1.02	3.71	0.95	มาก	
2.	หลักสูตรทางพระพุทธศาสนาระดับพื้นฐาน การปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา	3.79	1.03	มาก	3.67	1.04	3.74	1.04	มาก	
3.	งานกิจกรรมการเรียนการสอน	3.42	1.03	ปานกลาง	3.51	1.19	3.46	1.10	ปานกลาง	
4.	พิธีสงฆ์และพิธีพืงเทศน์ในวันสำคัญทางศาสนา	3.09	1.09	ปานกลาง	3.04	1.07	3.07	1.08	ปานกลาง	
5.	การอบรมจริยธรรมและศีลธรรม	3.57	.95	มาก	3.38	1.15	3.49	1.04	ปานกลาง	
6.	พิธีสงฆ์ต่าง ๆ นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน คติสอนใจ	3.54	1.01	มาก	3.56	1.12	3.55	1.06	มาก	
7.	งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.46	.97	ปานกลาง	3.64	0.89	3.54	0.95	มาก	
8.	วิทยาการจากพระสงฆ์ เอกสาร ใบความรู้ ไปงานในด้านกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนาระดับพื้นฐานการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญ ทางศาสนา นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน คติสอนใจ	3.50	1.14	ปานกลาง	3.52	1.14	3.51	1.14	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นของครูสายผู้สอนที่มีต่อสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ตามทำเลที่ตั้งด้านคติ ความคิด ความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 3.74$) งานห้องสมุด เรื่องป้ายนิเทศคติสอนใจ ผนวอิสาน ($\bar{X} = 3.73$) และงานหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามทำเลที่ตั้ง พบว่า

1. พื้นที่ราบ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ ความคิด ความเชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 12 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในระดับพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.86$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 3.79$) และงานวัดผลและประเมินผล เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 3.72$)

2. พื้นที่ติดแม่น้ำ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาด้านคติ ความคิด ความเชื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานห้องสมุด เรื่องป้ายนิเทศคติสอนใจ ผนวอิสาน ($\bar{X} = 3.95$) งานห้องสมุด เรื่องป้ายนิเทศวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 3.87$) งานวัดผลและประเมินผล เรื่องการเข้าอบรมจริยธรรมและศีลธรรม และเรื่องการปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงเช้า, เย็น ($\bar{X} = 3.71$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นประถมศึกษาตามท่าเลที่ตั้ง
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศากลนคร เขต 3 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.64	0.89	มาก	3.72	0.92	3.67	0.90	มาก	
2.	สถานที่ที่สำคัญในท้องถิ่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น	3.65	0.77	มาก	3.74	1.04	3.69	0.89	มาก	
3.	ทรัพยากรในท้องถิ่น	3.65	0.78	มาก	3.71	0.99	3.68	0.88	มาก	
4.	ประเพณีพื้นบ้าน และการทำบายศรีสู่ขวัญ	3.63	0.92	มาก	3.62	0.90	3.63	0.91	มาก	
5.	การละเล่นพื้นบ้าน	3.51	1.05	มาก	3.76	0.85	3.62	0.97	มาก	
6.	งานกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.50	0.76	ปานกลาง	3.51	0.89	3.50	0.82	ปานกลาง	
7.	ศิลปะการละเล่นพื้นเมือง ได้แก่ การลำเซ็งต่างๆ	3.24	1.07	ปานกลาง	3.39	1.06	3.31	1.07	ปานกลาง	
8.	ศิลปะดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ วงกลองยาว	3.28	0.96	ปานกลาง	3.64	0.95	3.43	0.97	ปานกลาง	
9.	งานแกะสลัก เช่น แกะสลักต้นเทียน หรือแกะสลักพืช ผัก ผลไม้	3.17	1.02	ปานกลาง	3.46	1.03	3.29	1.03	ปานกลาง	
	ศิลปะดนตรีไทย เช่น ขลุ่ย แคน กลอง ฉิ่ง ฉาบ พิณ เป็นต้น									
	ประเพณีสืบสองเดือน เช่น บุญพระเวส บุญสงกรานต์ บุญบั้งไฟ									
	บุญเข้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา									
	บุญกฐิน บุญผ้าป่า บุญกองบวช เป็นต้น									

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
10.	งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับประเพณีพื้นเมือง การละเล่น พื้นเมือง สถานที่ที่สำคัญในท้องถิ่นบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ทรัพยากรในท้องถิ่น การทำบายศรีผู้ช่วย สถานที่และวัสดุสำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด พระพุทธรูป โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น	3.11	0.96		3.49	1.01	3.27	0.99	ปานกลาง	
11.	บุคคลสำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้รอบรู้ในท้องถิ่น ผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน	3.27	0.99		3.37	0.99	3.31	0.99	ปานกลาง	
12.	แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่งน้ำ ป่าไม้ ชุมชน ภูเขา	3.46	1.08	มาก	3.50	0.89	3.48	1.00	ปานกลาง	
13.		3.55	1.05	มาก	3.78	0.98	3.65	1.02	มาก	

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
14.	งานวัดผลและประเมินผล	3.57	0.84	มาก	3.86	0.83	3.70	0.85	มาก	
15.	ตารางที่การเข้าร่วมประเมินท้องถิ่น	3.46	0.91	ปานกลาง	3.86	0.92	3.63	0.93	มาก	
16.	โครงการอนุรักษ์สถานที่สำคัญและทรัพยากรในท้องถิ่น	3.48	0.83	ปานกลาง	3.79	0.99	3.62	0.90	มาก	
17.	ตารางที่และแหล่งข้อมูล การเชิญผู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร									
18.	งานห้องสมุด	3.56	0.74	มาก	3.41	1.03	3.49	0.88	ปานกลาง	
19.	จัดมุมแสดง เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ เกี่ยวกับศิลปะ การละเล่นท้องถิ่น เครื่องดนตรีท้องถิ่น เครื่องดนตรีไทย งานแกะสลัก งานหล่อ งานปั้น ประเพณีท้องถิ่น	3.66	0.87	มาก	3.21	1.05	3.47	0.97	ปานกลาง	
	งานนิเทศภายใน									
	จัดทำคู่มือการนิเทศภายในเกี่ยวกับภานิชิต โบราณ ศิลปะการแกะสลักพืช ผัก ผลไม้ ประเพณีท้องถิ่น	3.68	0.88	มาก	3.61	0.78	3.65	0.83	มาก	
	งานประชุมอบรมทางวิชาการ									
	การจัดประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับบริการอนุรักษ์สถานที่และทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น	3.48	0.68	ปานกลาง	3.60	0.59	3.53	0.65	มาก	
	โดยรวม									

จากตารางที่ 7 พบว่า ความคิดเห็นของครูสายผู้สอนที่มีต่อสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ตามทำเลที่ตั้ง ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานวัดผลและประเมินผล เรื่องตารางที่ การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.70$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.69$) และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องประเพณีพื้นบ้าน และการทำบายศรีสู่ขวัญ ($\bar{X} = 3.98$)

เมื่อพิจารณาตามทำเลที่ตั้ง พบว่า

1. พื้นที่ราบ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานประชุมอบรมทางวิชาการเรื่องการจัดประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการอนุรักษ์สถานที่ และทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.68$) งานนิเทศภายใน เรื่องจัดทำคู่มือการนิเทศภายในเกี่ยวกับภษิตโบราณ ศิลปะการแกะสลักพืช ผัก ผลไม้ ประเพณีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.66$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น และประเพณีพื้นบ้าน และการทำบายศรีสู่ขวัญ ($\bar{X} = 3.65$)

2. พื้นที่ติดแม่น้ำ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานวัดผลและประเมินผล เรื่องตารางที่ การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น และเรื่องโครงการอนุรักษ์สถานที่สำคัญและทรัพยากรในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.86$) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เรื่องแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่งน้ำ ป่าไม้ชุมชน ภูเขา ($\bar{X} = 3.78$) และงานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องศิลปะการเล่นพื้นเมือง ได้แก่ การลำซิ่งต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.86$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาอำเภอตามทำเลที่ตั้ง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา เขต 3 ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้									
2.	การทำไม่वाद	3.56	0.87	มาก	3.77	.79	มาก	3.65	0.84	มาก
3.	การจัดสถานที่	3.65	0.94	มาก	3.69	1.04	มาก	3.66	0.98	มาก
4.	การทอเสื่อ	3.70	0.95	มาก	3.46	1.03	ปานกลาง	3.60	0.99	มาก
5.	การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	3.56	0.95	มาก	3.49	1.19	ปานกลาง	3.53	1.06	มาก
6.	งานกิจกรรมการเรียนรู้การสอน									
7.	การจัดสถานที่	3.72	0.97	มาก	3.56	1.01	มาก	3.65	0.99	มาก
8.	การทำไม่वाद เช่น ไม่वादคอกหญ้า ไม่वादคอกหมู	3.75	3.95	มาก	3.76	0.81	มาก	3.76	0.89	มาก
9.	งานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่อทอ	3.87	1.02	มาก	3.86	0.87	มาก	3.87	0.96	มาก
10.	การเกษตร เช่น เกษตรผสมผสาน การทำนา การทำสวน	3.77	0.85	มาก	3.55	0.96	มาก	3.67	0.91	มาก

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
9.	งานวัสดุประกอบเหล็กสูตรและสื่อการเรียนการสอน เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับการจัดทำโครงงาน ไม้กวาด การทอเสื่อ	3.95	0.93	มาก	3.51	1.08	3.76	1.02	มาก	
10.	เอกสารเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การทำเกษตรผสมผสาน การทำนา การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก	3.75	1.06	มาก	3.48	0.98	3.63	1.03	มาก	
11.	วิทยากรท้องถิ่นและแหล่งความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่น	3.78	0.97	มาก	3.13	0.96	3.50	1.02	ปานกลาง	
12.	งานวัดผลและประเมินผล ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการเกษตร เช่น การทำเกษตร	3.70	1.09	มาก	3.21	0.89	3.49	1.04	ปานกลาง	
13.	ผสมผสาน การทำนา การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก	3.90	0.96	มาก	3.44	0.85	3.70	0.94	มาก	
14.	ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการจัดสวน ไม้กวาด	3.83	0.88	มาก	3.64	0.92	3.75	0.89	มาก	
15.	ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทำไม้กวาด ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อ	3.98	0.90	มาก	3.86	0.96	3.92	0.93	มาก	

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิจิตวิทยาท้องถิ่น										
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ							
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล					
	งานห้องสมุด											
16.	การจัดแสดงอุปกรณ์การประกอบอาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่น	3.56	1.52	มาก	3.79	1.02	มาก	3.66	1.34	มาก		
17.	การจัดแสดงอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน	3.80	0.99	มาก	3.51	0.96	มาก	3.68	0.99	มาก		
18.	การจัดแสดงอุปกรณ์การทำงาน	3.90	1.09	มาก	3.51	1.06	มาก	3.74	1.09	มาก		
19.	การจัดแสดงอุปกรณ์เครื่องใช้ประดับบ้าน	3.83	1.02	มาก	3.26	0.92	ปานกลาง	3.59	1.02	มาก		
20.	งานนิทรรศภายใน จัดทำคู่มือการนิเทศการเกษตรทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	3.79	1.09	มาก	3.39	1.03	ปานกลาง	3.62	1.08	มาก		
21.	งานประชุมอบรมทางวิชาการ การประชุมอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของ ท้องถิ่น	3.96	0.99	มาก	3.66	0.85	มาก	3.83	0.94	มาก		
22.	เชิญผู้รู้หรือราษฎรท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร	3.40	1.48	มาก	3.51	0.90	มาก	3.45	1.26	ปานกลาง		
23.	เชิญช่างเทคนิคท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร	3.78	0.97	มาก	3.61	0.96	มาก	3.71	0.97	มาก		
	โดยรวม	3.76	0.48	มาก	3.55	0.42	มาก	3.67	0.47	มาก		

จากตารางที่ 8 พบว่า ความคิดเห็นของครูสายผู้สอนที่มีต่อสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ตามทำเลที่ตั้ง ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 20 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องงานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่อกก ทอเสื่อผือ ($\bar{X} = 3.87$) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เรื่องเอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ การทำไม้กวาด การทอเสื่อ ($\bar{X} = 3.76$) และงานวัดผลและประเมินผล เรื่องผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทำไม้กวาด ($\bar{X} = 3.75$)

เมื่อพิจารณาตามทำเลที่ตั้ง พบว่า

1. พื้นที่ราบ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 22 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานวัดผลและประเมินผล เรื่องผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อ ($\bar{X} = 3.98$) งานประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการประชุมอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.96$) และงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เรื่องเอกสารใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ การทำไม้กวาด การทอเสื่อ ($\bar{X} = 3.95$)
2. พื้นที่ติดแม่น้ำ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 15 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องงานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่อกก ทอเสื่อผือ และงานวัดผลและประเมินผล เรื่องผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อ ($\bar{X} = 3.86$) งานห้องสมุด เรื่องการจัดแสดงอุปกรณ์การประกอบอาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.79$) และงานกิจกรรมการเรียนการสอน การทำไม้กวาด เช่น ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว เป็นต้น ($\bar{X} = 3.76$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาจำแนกตามทำเลที่ตั้ง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น

ที่	รายการ	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น						โดยรวม		
		พื้นที่ราบ			พื้นที่ติดแม่น้ำ			X̄	S.D.	
		X̄	S.D.	แปลผล	X̄	S.D.	แปลผล			
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.55	1.34	มาก	3.27	0.94	ปานกลาง	3.43	1.19	ปานกลาง
2.	เทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ	3.68	1.11	มาก	3.51	0.95	มาก	3.61	1.05	มาก
3.	เทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากรังผึ้งในท้องถิ่น	3.80	1.11	มาก	3.74	0.87	มาก	3.77	1.01	มาก
4.	งานกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.71	1.22	มาก	3.69	0.79	มาก	3.70	1.05	มาก
5.	เทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากรังผึ้งในท้องถิ่น	3.77	1.04	มาก	3.70	0.91	มาก	3.74	0.98	มาก
6.	งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.87	1.02	มาก	3.41	1.02	ปานกลาง	3.68	1.04	มาก
7.	เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากรังผึ้งในท้องถิ่น	3.74	1.04	มาก	3.27	1.18	ปานกลาง	3.54	1.13	มาก
	วิทยากรท้องถิ่น และแหล่งความรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ สหกรณ์ ห้องสมุด ประชาชน เป็นต้น									

จากตารางที่ 9 พบว่า ความคิดเห็นของครูสายผู้สอนที่มีต่อสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ตามทำเลที่ตั้ง ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการจัดอบรมทางวิชาการ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.87$) งานนิเทศภายใน เรื่องจัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.76$) และงานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.75$)

เมื่อพิจารณาตามทำเลที่ตั้ง พบว่า

1. พื้นที่ราบ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานนิเทศภายใน เรื่องจัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการจัดอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.04$) งานนิเทศภายใน เรื่องจัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลาและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.98$) และ งานห้องสมุด เรื่องจัดป้ายนิเทศจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$)

2. พื้นที่ติดแม่น้ำ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษาด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.74$) งานประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการจัดอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.73$) และงานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เรื่องเอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.70$)

2.2 ผลการวิเคราะห์จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน
ดังตารางที่ 10 – 14

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ จำนวนตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	คติ ความคิด ความเชื่อ	3.73	0.78	มาก	3.42	0.74	ปานกลาง	3.44	0.58	ปานกลาง
2.	ศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณี	3.72	0.79	มาก	3.48	0.52	ปานกลาง	3.43	0.62	ปานกลาง
3.	การประกอบอาชีพของท้องถิ่น	3.77	0.50	มาก	3.78	0.42	มาก	3.48	0.44	ปานกลาง
4.	แนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น	3.81	0.51	มาก	3.82	0.51	มาก	3.48	0.42	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 เมื่อพิจารณาสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน
วิชาการ ของสถานศึกษา ตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ใน
ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ แนวปฏิบัติ
หรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.81$) การประกอบอาชีพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.77$) และคติ
ความคิด ความเชื่อ ($\bar{X} = 3.73$)

2. โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน
วิชาการของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมาก
ไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ แนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.82$) การประกอบอาชีพ
ของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.78$) และศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ($\bar{X} = 3.48$)

3. โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ
การประกอบอาชีพของท้องถิ่น และแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.48$) คติ
ความคิด ความเชื่อ ($\bar{X} = 3.44$) และศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี
($\bar{X} = 3.43$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
ด้านสติ ความคิด ความเชื่อ

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก				
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	4.09	0.93	มาก	3.66	0.98	มาก	3.44	0.84	ปานกลาง
2.	หลักสูตรทางพระพุทธศาสนาระดับพื้นฐาน	4.04	0.97	มาก	3.64	1.09	มาก	3.60	0.99	มาก
3.	การปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา	3.61	1.02	มาก	3.51	1.09	มาก	3.29	1.16	ปานกลาง
4.	งานกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.31	1.06	ปานกลาง	2.87	1.09	ปานกลาง	3.07	1.06	ปานกลาง
5.	พิธีสงฆ์วิญญูต่าง ๆ	3.81	0.91	มาก	3.38	0.90	ปานกลาง	3.34	1.21	ปานกลาง
6.	นิทานพื้นบ้าน ด้านานพื้นบ้าน คติสอนใจ	3.75	0.96	มาก	3.44	1.01	ปานกลาง	3.50	1.17	ปานกลาง
7.	งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.68	0.95	มาก	3.43	0.94	ปานกลาง	3.53	0.95	มาก
8.	เอกสาร ใบความรู้ ใบงานในด้านหลักสูตรมทางพระพุทธศาสนา ระดับพื้นฐาน การปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา นิทานพื้นบ้าน ด้านานพื้นบ้าน คติสอนใจ	3.66	1.03	มาก	3.46	1.23	ปานกลาง	3.44	1.12	ปานกลาง

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน ในสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9.	งานวัดผลและประเมินผล	3.85	0.82	มาก	3.68	0.74	มาก	3.29	0.83	ปานกลาง
10.	การปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา	3.51	1.22	มาก	3.42	1.29	มาก	3.58	0.74	มาก
11.	การเข้าอบรมจริยธรรมและศีลธรรม การปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงเช้า, เย็น งานห้องสมุด	3.72	1.02	มาก	3.56	1.21	มาก	3.37	1.02	ปานกลาง
12.	ป้ายนิเทศวันสำคัญทางศาสนา	3.69	0.97	มาก	3.59	0.99	มาก	3.52	1.05	มาก
13.	ป้ายนิเทศคติสอนใจ พญอีสาน	3.85	0.99	มาก	3.71	1.09	มาก	3.66	1.08	มาก
14.	เอกสารนิทานพื้นบ้าน ด้านพื้นบ้าน คติสอนใจ งานนิเทศภายใน	3.73	1.05	มาก	3.18	1.07	ปานกลาง	3.50	1.02	ปานกลาง
15.	จัดทำคู่มือการนิเทศภายใน เกี่ยวกับพิธีสงฆ์มนต์ไหว้พระ พิธีการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา พิธีไหว้ครู การอบรมจริยธรรมและศีลธรรม	3.74	1.07	มาก	3.08	1.05	ปานกลาง	3.45	1.01	ปานกลาง
16.	งานประชุมอบรมทางวิชาการ	3.68	1.07	มาก	3.31	1.07	ปานกลาง	3.25	0.99	ปานกลาง
17.	อบรมการใช้ศาสนนัพร ประภาคารใช้ที่บ้าน	3.68	1.00	มาก	3.27	1.11	ปานกลาง	3.50	0.85	ปานกลาง
18.	จัดประกวดการแต่งกายพื้นบ้าน จัดประกวดทำนองสรภัญญะ จัดประกวดเพลงพื้นบ้าน	3.77	0.99	มาก	3.43	1.15	ปานกลาง	3.55	0.83	มาก
โดยรวม		3.73	0.78	มาก	3.42	0.74	มาก	3.44	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 เมื่อพิจารณาสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ ตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 17 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาระดับพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.09$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 4.04$) งานวัดผลและประเมินผล เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา และงานห้องสมุด เรื่องป้ายนิเทศ คติสอนใจ ผลิตงาน ($\bar{X} = 3.85$)

2. โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 11 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานห้องสมุด เรื่องป้ายนิเทศ คติสอนใจ ผลิตงาน ($\bar{X} = 3.71$) งานวัดผลและประเมินผล เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 3.68$) และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาระดับพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.66$)

3. โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 6 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 12 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานห้องสมุด เรื่องป้ายนิเทศ คติสอนใจ ผลิตงาน ($\bar{X} = 3.66$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา ($\bar{X} = 3.60$) และงานวัดผลและประเมินผล เรื่องการเข้าอบรมจริยธรรม และศีลธรรม ($\bar{X} = 3.58$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก				
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.90	0.81	มาก	3.65	0.84	มาก	3.51	1.00	มาก
2.	สถานที่ที่อาศัยในท้องถิ่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น	3.81	0.76	มาก	3.77	0.89	มาก	3.50	0.98	ปานกลาง
3.	ทรัพยากรในท้องถิ่น	3.82	0.71	มาก	3.81	0.82	มาก	3.43	1.00	ปานกลาง
4.	ประเพณีพื้นบ้าน และการทำบายศรีสู่ขวัญ	3.70	0.84	มาก	3.76	0.92	มาก	3.43	0.95	ปานกลาง
	การเล่นพื้นบ้าน									
5.	งานกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.62	1.02	มาก	3.85	1.05	มาก	3.37	0.79	ปานกลาง
6.	ศิลปะการเล่นพื้นเมือง ได้แก่ การลำเซิ้งต่างๆ	3.67	0.96	มาก	3.34	0.82	ปานกลาง	3.54	0.65	มาก
7.	ศิลปะดนตรีพื้นเมือง ได้แก่ วงกลองยาว	3.55	1.15	มาก	2.85	1.01	ปานกลาง	3.58	0.88	มาก
	งานแกะสลัก เช่น แกะสลักต้นเทียน หรือแกะสลักพืช ผัก ผลไม้									
8.	ศิลปะดนตรีไทย เช่น ขลุ่ย แคน กลอง ฉิ่ง ฉาบ พิณ เป็นต้น	3.65	1.03	มาก	3.24	0.77	ปานกลาง	3.46	1.06	ปานกลาง
9.	ประเพณีสืบสองเดือน เช่น บุญพระเวส บุญสร้างน้ำ บุญบั้งไฟ บุญเจ้าพรรษา บุญข้าวประดับดิน บุญข้าวสาก บุญออกพรรษา บุญกฐิน บุญผ้าป่า บุญกองบวช เป็นต้น	3.51	1.03	มาก	3.03	0.96	ปานกลาง	3.40	1.05	ปานกลาง

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก				
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
10.	งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับประเพณีพื้นเมือง การละเล่นพื้นเมือง สถานที่ที่สำคัญในท้องถิ่นบุคคลสำคัญ ในท้องถิ่น ทรัพยากรในท้องถิ่น การทำบายศรีสู่ขวัญ สถานที่และวัสดุสำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด พระพุทธรูป โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้รอบรู้ในท้องถิ่น ผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน แหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่งน้ำ ป่าไม้ชุมชน อุเขา	3.46	1.03	แปลผล	3.14	0.88	ปานกลาง	3.24	1.07	ปานกลาง
11.		3.70	0.98	มาก	3.26	0.89	ปานกลาง	3.05	1.03	ปานกลาง
12.		3.76	1.05	มาก	3.36	1.01	ปานกลาง	3.37	0.92	ปานกลาง
13.		3.82	1.02	มาก	3.76	1.10	มาก	3.40	0.89	ปานกลาง

ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา										
ที่	สภาพการดำเนินงาน	ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	งานวัดผลและประเมินผล									
14.	ตารางที่การเข้าร่วมประเมินผลท้องถิ่น	3.73	0.92	มาก	3.76	0.72	มาก	3.60	0.91	มาก
15.	โครงการอนุรักษ์สถานที่สำคัญและทรัพยากรในท้องถิ่น	3.74	1.02	มาก	3.59	0.76	มาก	3.59	1.02	มาก
16.	ตารางที่และแหล่งข้อมูล การเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร	3.82	0.91	มาก	3.70	0.83	มาก	3.37	0.92	ปานกลาง
17.	งานห้องสมุด จัดมุมแสดง เอกสาร วัสดุ อุปกรณ์ เกี่ยวกับศิลปะ การละเล่นท้องถิ่น เครื่องดนตรีท้องถิ่น เครื่องดนตรีไทย งานแกะสลัก งานหล่อ งานปั้น ประเพณีท้องถิ่น	3.76	0.83	มาก	3.39	0.75	ปานกลาง	3.37	0.99	ปานกลาง
18.	งานนิเทศภายใน จัดทำคู่มือการนิเทศภายในเกี่ยวกับภายิต โบราณ ศิลปะ การแกะสลักพืช ผัก ผลไม้ ประเพณีท้องถิ่น	3.75	0.93	มาก	3.30	1.03	ปานกลาง	3.41	0.91	ปานกลาง
19.	งานประชุมอบรมทางวิชาการ การจัดประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับบริการอนุรักษ์สถานที่และทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น	3.90	0.92	มาก	3.62	0.81	มาก	3.48	0.73	ปานกลาง
	โดยรวม	3.72	0.79	มาก	3.48	0.52	ปานกลาง	3.43	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 เมื่อพิจารณาสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 18 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องสถานที่ที่สำคัญในท้องถิ่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการจัดประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการอนุรักษ์สถานที่และทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.90$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องประเพณีพื้นบ้าน และการทำบายศรีสู่ขวัญ และงานวัดผลและประเมินผล เรื่องตารางที่ และแหล่งข้อมูล การเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร ($\bar{X} = 3.82$) และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.81$)

2. โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 10 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องศิลปะการเล่นพื้นเมือง ได้แก่ การลำเซ็งต่าง ๆ และงานแกะสลัก เช่น แกะสลักคันเทียบ หรือแกะสลักพืช ผัก ผลไม้ ($\bar{X} = 3.85$) งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องประเพณีพื้นบ้าน และการทำบายศรีสู่ขวัญ ($\bar{X} = 3.81$) และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ เรื่องทรัพยากรในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.77$)

3. โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 14 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานวัดผลและประเมินผล เรื่องตารางที่ การเข้าร่วมประเพณีท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.60$) งานวัดผลและประเมินผล เรื่องโครงการอนุรักษ์สถานที่สำคัญและทรัพยากรในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.59$) และงานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องงานแกะสลัก เช่น แกะสลักคันเทียบ หรือแกะสลักพืช ผัก ผลไม้ ($\bar{X} = 3.58$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา											
		ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก					
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.78	1.02	มาก	3.55	0.72	มาก	3.64	0.79	มาก			
2.	การทำไม้กวาด	3.80	1.05	มาก	3.61	1.08	มาก	3.62	0.81	มาก			
3.	การจักสานไม้ไผ่	3.65	1.05	มาก	3.68	0.95	มาก	3.48	0.98	ปานกลาง			
4.	การทอเสื่อ	3.49	1.09	ปานกลาง	3.67	1.02	มาก	3.41	1.06	ปานกลาง			
5.	การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	3.66	1.08	มาก	3.86	0.91	มาก	3.43	0.95	ปานกลาง			
6.	งานกิจกรรมการเรียนการสอน	3.85	1.01	มาก	3.89	0.87	มาก	3.54	0.76	มาก			
7.	การทำไม้กวาด เช่น ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาด ทางมะพร้าว เป็นต้น	3.81	1.09	มาก	4.13	0.87	มาก	3.63	0.87	มาก			
8.	งานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่อทก ทอเสื่อผือ การเกษตร เช่น เกษตรผสมผสาน การทำนา การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก เป็นต้น	3.60	1.09	มาก	3.69	0.95	มาก	3.71	0.67	มาก			

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
9.	งานวัตถุประสงค์หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับการจัดงานไม่ใ้แก่ การทำไม่ใ้กว่าด การทอเสื้อ	3.98	0.78	มาก	3.67	1.17	มาก	3.69	1.01	มาก
10.	เอกสารเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การทำเกษตรผสมผสาน การทำนา การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก	3.65	1.03	มาก	3.76	0.95	มาก	3.49	1.10	ปานกลาง
11.	วิทยากรท้องถิ่นและแหล่งความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่น	3.53	1.06	มาก	3.63	0.93	มาก	3.34	1.05	ปานกลาง
12.	งานวัดผลและประเมินผล ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากเกษตร เช่น การทำเกษตรผสมผสาน การทำนา การทำสวนการเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก	3.51	0.99	มาก	3.75	1.02	มาก	3.22	1.04	ปานกลาง
13.	ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการจักสานไม้ไ้	3.80	0.96	มาก	3.67	1.09	มาก	3.66	0.74	มาก
14.	ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทำไม่้กว่าด	3.96	1.06	มาก	3.72	0.94	มาก	3.61	0.65	มาก
15.	ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทอเสื้อ	4.04	1.04	มาก	4.08	0.98	มาก	3.67	0.71	มาก

ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา										
ที่	สภาพการดำเนินงาน	ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
	งานห้องสมุด	3.95	0.91	มาก	4.03	1.03	มาก	3.03	1.65	ปานกลาง
16.	การจัดแสดงอุปกรณ์การประกอบอาชีพดั้งเดิมของท้องถิ่น	3.61	0.87	มาก	3.95	0.89	มาก	3.45	1.11	ปานกลาง
17.	การจัดแสดงอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน	3.69	1.08	มาก	4.05	0.99	มาก	3.45	1.13	ปานกลาง
18.	การจัดแสดงอุปกรณ์การทำนา	3.61	0.98	มาก	3.65	1.10	มาก	3.51	0.97	มาก
19.	การจัดแสดงอุปกรณ์เครื่องใช้ระดับบ้าน									
20.	งานนิเทศภายใน จัดทำคู่มือการนิเทศการเกษตรทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	4.02	0.98	มาก	3.54	1.17	มาก	3.39	0.98	ปานกลาง
21.	งานประมุขอบรมทางวิชาการ การประมุขอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ของท้องถิ่น	3.92	1.11	มาก	3.89	0.89	มาก	3.69	0.84	มาก
22.	เชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร	3.76	1.05	มาก	3.74	1.05	มาก	2.89	1.44	ปานกลาง
23.	เชิญช่างเทคนิคท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร	3.99	0.94	มาก	3.71	0.87	มาก	3.49	1.02	ปานกลาง
	โดยรวม	3.77	0.50	มาก	3.78	0.42	มาก	3.48	0.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณาสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน
วิชาการ ของสถานศึกษา ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 22 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดย
เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานวัดผลและประเมินผล เรื่อง
ผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อ ($\bar{X} = 4.04$) งานนิเทศภายใน เรื่องจัดทำคู่มือ
การนิเทศการเกษตรทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ($\bar{X} = 4.02$) และงานประชุมอบรมทาง
วิชาการ เรื่องเชิญช่างเทคนิคท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร ($\bar{X} = 3.99$)

2. โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหา
น้อย 3 อันดับแรกคือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องงานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่ออก
ทอเสื่อผือ ($\bar{X} = 4.13$) งานวัดผลและประเมินผล เรื่องผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการ
ทอเสื่อ ($\bar{X} = 4.08$) และงานห้องสมุด เรื่องการจัดแสดงอุปกรณ์การทำนา ($\bar{X} = 4.05$)

3. โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการของ
สถานศึกษา ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 11 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 12 ข้อ โดยเรียง
อันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง
การเกษตร เช่น เกษตรผสมผสาน การทำนา การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การปลูกผัก เป็นต้น
($\bar{X} = 3.71$) งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เรื่องเอกสาร ใบความรู้
ใบงาน เกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ การทำไม้กวาด การทอเสื่อ และงานประชุมอบรมทาง
วิชาการ เรื่องการประชุมอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.69$)
และงานวัดผลและประเมินผล เรื่องผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการทอเสื่อ ($\bar{X} = 3.67$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา								
		ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก				
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล			
1.	งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้	3.66	1.07	มาก	3.75	1.01	มาก	2.92	1.29	ปานกลาง
2.	เทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ	3.68	1.01	มาก	3.99	1.07	มาก	3.15	0.86	ปานกลาง
3.	เทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น	3.85	1.02	มาก	4.08	0.90	มาก	3.39	0.99	ปานกลาง
4.	งานกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	3.73	0.99	มาก	4.03	0.93	มาก	3.33	1.11	ปานกลาง
5.	เทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ	3.72	0.95	มาก	3.96	1.01	มาก	3.53	0.94	มาก
6.	งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน	3.83	1.06	มาก	3.67	1.04	มาก	3.56	1.03	มาก
7.	เอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ	3.97	1.07	มาก	3.49	1.19	ปานกลาง	3.25	0.99	ปานกลาง

ที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงานในสถานศึกษา									
		ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก			
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
8.	งานวัดผลและประเมินผล ส่งเสริมการคิดและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียนเกี่ยวกับการ เพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และดอกไม้ประดับซึ่งจูงใจที่สุดใน ท้องถิ่น งานห้องสมุด จัดป้ายนิเทศ จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ เทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จัดป้ายนิเทศ จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ เทคนิคการทำดอกไม้ประดับซึ่งจูงใจที่สุดในท้องถิ่น งานนิเทศภายใน จัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลาและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดับซึ่งจูงใจที่สุดในท้องถิ่น	4.09	0.94	มาก	3.72	0.91	มาก	3.30	0.99	ปานกลาง	
9.	เทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.90	1.00	มาก	3.77	1.00	มาก	3.44	0.95	ปานกลาง	
10.	เทคนิคการทำดอกไม้ประดับซึ่งจูงใจที่สุดในท้องถิ่น	3.86	0.99	มาก	3.87	0.87	มาก	3.49	0.79	ปานกลาง	
11.	จัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลาและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	3.68	0.97	มาก	3.75	1.04	มาก	3.82	0.86	มาก	
12.	จัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดับซึ่งจูงใจที่สุดในท้องถิ่น	3.70	1.01	มาก	3.72	0.99	มาก	4.10	0.78	มาก	
13.	งานประชุมอบรมทางวิชาการ การจัดอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากการผสมผสาน ความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีใหม่ เกี่ยวกับเทคนิค การเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำดอกไม้ประดับซึ่งจูงใจที่สุดใน ท้องถิ่น	3.88	1.07	มาก	3.88	1.09	มาก	3.96	1.04	มาก	
	โดยรวม	3.81	0.51	มาก	3.82	0.51	มาก	3.48	0.42	ปานกลาง	

จากตารางที่ 14 เมื่อพิจารณาสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงาน
วิชาการ ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น ตามขนาดโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหา
น้อย 3 อันดับแรกคือ งานวัดผลและประเมินผล เรื่องส่งเสริมการผลิตและการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์ของนักเรียนเกี่ยวกับการเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และดอกไม้ประดิษฐ์
จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.09$) งานห้องสมุด เรื่องการจัดป้ายนิเทศ จัดทำเอกสารเผยแพร่
ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.90$) และงาน
ประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการจัดอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจาก
การผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกี่ยวกับเทคนิค
การเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น
($\bar{X} = 3.88$)

2. โรงเรียนขนาดกลาง มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 12 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดย
เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานกิจกรรมการเรียนการสอน
เรื่องเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 4.08$) งานกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง
เทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.03$) และงานหลักสูตรและการนำ
หลักสูตรไปใช้ เรื่องเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.99$)

3. โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง
8 ข้อ โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ งานนิเทศภายใน เรื่อง
จัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.10$) งาน
ประชุมอบรมทางวิชาการ เรื่องการจัดอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจาก
การผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เกี่ยวกับเทคนิคการ
เพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.96$)
และงานนิเทศภายใน เรื่องจัดทำแฟ้มข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลาและการเพาะเลี้ยง
สัตว์น้ำ ($\bar{X} = 3.82$)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 โดยรวมและรายด้าน
ดังตารางที่ 15 - 24

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 ในโรงเรียน
ที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดต่างกัน โดยรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
โรงเรียน	3.93	2	1.96	13.24	.00
ทำเลที่ตั้ง	.89	1	.89	5.97	.02
โรงเรียน*ทำเลที่ตั้ง	1.11	2	.56	3.74	.03
ความคลาดเคลื่อน	47.60	321	.15		
ผลรวม	4301.33	327			

จากตารางที่ 15 พบว่า สถานศึกษาที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดแตกต่างกันมีสภาพการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ตารางที่ 16 แสดงการทดสอบรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้อนุมัติปัญหาท้องถิ่น
ในการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวม

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			
	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
		3.76	3.63	3.46
ขนาดใหญ่	3.76	-	.13	.30*
ขนาดกลาง	3.63		-	.17*
ขนาดเล็ก	3.46			-

จากตารางที่ 16 พบว่า สภาพการใช้อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 โดยรวมที่มีขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และขนาดกลางกับขนาดเล็กมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการใช้อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 ในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดต่างกัน ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
โรงเรียน	6.29	2	3.15	6.44	.00
ทำเลที่ตั้ง	.14	1	.14	.29	.59
โรงเรียน*ทำเลที่ตั้ง	1.66	2	.83	1.70	.18
ความคลาดเคลื่อน	156.79	321	.49		
ผลรวม	4207.06	326			

จากตารางที่ 17 พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีสภาพการใช้อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาที่มีทำเลที่ตั้งแตกต่างกัน มีสภาพการใช้อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 แสดงการทดสอบรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านคติ ความคิด
ความเชื่อ

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			
	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
ขนาดใหญ่	3.73	-	.31*	.29*
ขนาดกลาง	3.42		-	.01
ขนาดเล็ก	3.44			-

จากตารางที่ 18 พบว่า สภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านคติ ความคิด ความ
เชื่อ ที่มีขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง มีความแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ในโรงเรียน
ที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดต่างกัน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม
ประเพณี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
โรงเรียน	4.24	2	2.12	5.18	.01
ทำเลที่ตั้ง	.95	1	.95	2.31	.13
โรงเรียน*ทำเลที่ตั้ง	.52	2	.26	.64	.53
ความคลาดเคลื่อน	131.42	321	.41		
ผลรวม	4214.11	326			

จากตารางที่ 19 พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีสภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานศึกษาที่มีทำเลที่ตั้งแตกต่างกันมีสภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 แสดงการทดสอบรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี

ขนาดโรงเรียน	ขนาดโรงเรียน			
	\bar{X}	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
ขนาดใหญ่	3.72	-	.24*	.29*
ขนาดกลาง	3.48		-	.06
ขนาดเล็ก	3.43			-

จากตารางที่ 20 พบว่า สภาพการใ้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ที่มีขนาดใหญ่กับขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลาง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการใช้อนุมัติสัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ในโรงเรียนที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดต่างกัน ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
โรงเรียน	4.97	2	2.49	14.31	.00
ทำเลที่ตั้ง	4.39	1	4.36	25.23	.00
โรงเรียน*ทำเลที่ตั้ง	4.83	2	2.42	13.89	.00
ความคลาดเคลื่อน	55.79	321	.17		
ผลรวม	4477.64	326			

จากตารางที่ 21 พบว่า สถานศึกษาที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดแตกต่างกันมีสภาพการใช้อนุมัติสัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 22 แสดงการทดสอบรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้อนุมัติสัญญาท้องถิ่น ในการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

ขนาดโรงเรียน		ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
	\bar{X}	3.77	3.78	3.48
ขนาดใหญ่	3.77	-	.01	.29*
ขนาดกลาง	3.78		-	.30*
ขนาดเล็ก	3.48			-

จากตารางที่ 22 พบว่า สภาพการใช้อนุมัติสัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น โรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่มีขนาดใหญ่กับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ในโรงเรียน
ที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดต่างกัน ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
โรงเรียน	6.44	2	3.22	17.89	.00
ทำเลที่ตั้ง	9.11	1	9.11	50.63	.00
โรงเรียน*ทำเลที่ตั้ง	8.22	2	4.12	22.84	.00
ความคลาดเคลื่อน	57.73	321	.18		
ผลรวม	4555.37	326			

จากตารางที่ 23 พบว่า สถานศึกษาที่มีทำเลที่ตั้งและขนาดแตกต่างกันมีสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 24 แสดงการทดสอบรายคู่ เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการปฏิบัติงานวิชาการ ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น

ขนาดโรงเรียน		ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
	\bar{X}	3.81	3.82	3.48
ขนาดใหญ่	3.81	-	.01	.33*
ขนาดกลาง	3.82		-	.34*
ขนาดเล็ก	3.48			-

จากตารางที่ 24 พบว่า สภาพการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น โรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดเล็ก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนที่มีขนาดใหญ่กับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน

4. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 จากความคิดเห็น
ของครูผู้สอน ดังตารางที่ 25 – 28

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ

ที่	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน	จำนวนความถี่
	ด้านคติ ความคิด ความเชื่อ	
1.	ควรจัดทำเอกสารนิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน คติสอนใจ ให้แพร่หลาย	33
2.	ควรให้พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนา อบรมคุณธรรม จริยธรรม	24
3.	ควรนำนิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน มาเป็นคติสอนใจ และแนวทางการดำรงชีวิต	18
4.	ควรมีการอบรมจริยธรรมและศีลธรรมอย่างต่อเนื่อง	11
5.	ควรฝึกการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา	5
	รวม	91

จากตารางที่ 25 พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3
เสนอแนะต่อการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านคติ
ความคิด ความเชื่อ โดยเรียงลำดับจากจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควร
จัดทำเอกสารนิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน คติสอนใจให้แพร่หลาย (ความถี่ = 33) ควรให้
พระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนา อบรมคุณธรรมจริยธรรม (ความถี่ = 24) ควรนำนิทาน
พื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน มาเป็นคติสอนใจ และแนวทางการดำรงชีวิต (ความถี่ = 18) ควรมี
การอบรมจริยธรรมและศีลธรรมอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ = 11) ควรฝึกการปฏิบัติศาสนกิจในวัน
สำคัญทางศาสนา (ความถี่ = 5)

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และ
ขนบธรรมเนียมประเพณี

ที่	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน	จำนวนความถี่
	ด้านศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี	
1.	ควรให้นักเรียนสถานที่ที่สำคัญในท้องถิ่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น	42
2.	ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงศิลปะการเล่นพื้นเมือง ได้แก่ การลำเซ็งต่างๆ เป็นต้น	33
3.	ควรให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่งน้ำ ป่าไม้ชุมชน ภูเขา	24
4.	ควรมีการการจัดประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการอนุรักษ์สถานที่ และทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น	13
5.	ควรกำหนดตารางที่ และแหล่งข้อมูล การเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ชัดเจน	11
	รวม	123

จากตารางที่ 26 พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3
เสนอแนะต่อการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านศิลปะ
วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเรียงลำดับจากจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะจากมาก
ไปหาน้อย ได้แก่ ควรให้นักเรียนสถานที่ที่สำคัญในท้องถิ่น บุคคลสำคัญในท้องถิ่น (ความถี่ =
42) ควรให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงศิลปะการเล่นพื้นเมือง ได้แก่ การลำเซ็งต่างๆ เป็น
ต้น (ความถี่ = 33) ควรให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ได้แก่ แหล่ง
น้ำ ป่าไม้ชุมชน ภูเขา (ความถี่ = 24) ควรมีการการจัดประชุมอบรมสัมมนา เกี่ยวกับการ
อนุรักษ์สถานที่ และทรัพยากรที่สำคัญของท้องถิ่น (ความถี่ = 13) ควรกำหนดตารางที่ และ
แหล่งข้อมูล การเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ชัดเจน (ความถี่ = 11)

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน	จำนวนความถี่
	ด้านการประกอบอาชีพของท้องถิ่น	
1.	ควรเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร	37
2.	ควรเชิญช่างเทคนิคมาเป็นวิทยากร	28
3.	ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การทำเกษตรผสมผสาน การทำนา	13
4.	ควรนำเสนอผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการเกษตร เช่น การทำเกษตร เป็นต้น	9
5.	ควรพัฒนาฝีมือในการทำงานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่อกก ทอเสื่อฝื่อ เป็นต้น	2
	รวม	80

จากตารางที่ 27 พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3
เสนอแนะต่อการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านการ
ประกอบอาชีพของท้องถิ่น โดยเรียงลำดับจากจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อย
ได้แก่ ควรเชิญผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร (ความถี่ = 37) ควรเชิญช่างเทคนิค
มาเป็นวิทยากร (ความถี่ = 28) ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การทำเกษตร
ผสมผสาน การทำนา (ความถี่ = 13) ควรนำเสนอผลงานนักเรียนจากผลิตภัณฑ์จากการเกษตร
เช่น การทำเกษตร เป็นต้น (ความถี่ = 9) ควรพัฒนาฝีมือในการทำงานหัตถกรรม เช่น ทอเสื่อ
กก ทอเสื่อฝื่อ เป็นต้น (ความถี่ = 2)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนต่อการดำเนินงานการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น

ที่	ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงาน	จำนวนความถี่
	ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น	
1.	ควรจัดการอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่	27
2.	ควรจัดทำเอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ	21
3.	ควรจัดหาวิทยากรท้องถิ่น และแหล่งความรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ สหกรณ์ ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น	11
4.	ควรส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียนเกี่ยวกับ การเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น	9
5.	ควรพัฒนาเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น	7
	รวม	75

จากตารางที่ 28 พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 เสนอแนะต่อการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการปฏิบัติงานวิชาการ ของสถานศึกษา ด้านแนวปฏิบัติหรือเทคโนโลยีท้องถิ่น โดยเรียงลำดับจากจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ควรจัดการอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่เกิดจากการผสมผสานความรู้ดั้งเดิมกับแนวคิดหรือปฏิบัติและเทคโนโลยีสมัยใหม่ (ความถี่ = 27) ควรจัดทำเอกสาร ใบความรู้ ใบงาน เกี่ยวกับเทคนิคการเพาะพันธุ์ปลา และสัตว์น้ำ (ความถี่ = 21) ควรจัดหาวิทยากรท้องถิ่น และแหล่งความรู้ในท้องถิ่น ได้แก่ สหกรณ์ ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น (ความถี่ = 11) ควรส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของนักเรียนเกี่ยวกับ การเพาะพันธุ์ปลา การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น (ความถี่ = 9) ควรพัฒนาเทคนิคการทำดอกไม้ประดิษฐ์จากวัสดุในท้องถิ่น (ความถี่ = 7)